

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.IX.30.482/2008/5.szám

A Magyar Köztársaság Nevében !

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Dessewffy Alice ügyvéd) által képviselt I.r. és II. r. felpereseknek dr. Papócsi Katalin ügyvéd által képviselt alperes ellen megbízási díj megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 13.P.89.031/2005. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Bíróság 45.Pf.632.110/2008/2. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 45.Pf.632.110/2008/2. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen - 15 napon belül - az alperesnek 56.610 (Ötvenhatezer-hatszázötven) forint felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság 45. sorszámú ítéletével elutasította a felperesek mint engedményesek és egyetemleges jogosultak által az alperes 1,887.063 Ft és ennek kamataiban való marasztalása iránt előterjesztett keresetet. Az ítélet indokolása szerint a felperesek jogelődje N. és az alperes között 1997. novemberében szóbeli megbízási szerződés jött létre, melynek alapján az N. részvényjegyzési tájékoztató elkészítésében vett részt, megszervezte az alperes londoni befektető körútját, befektetőkkel tárgyalt és a részvényjegyzés után - 1998. márciusában - közreműködött a Q. Rt. és a külföldi befektetők közötti

kapcsolattartásban. Az elsőfokú bíróság szerint alaptalanul hivatkoztak az alperesek a felperesek keresetösségi jogának hiányára és a keresetben érvényesített követelés elévülésére, arra viszont helytállóan hivatkoztak, hogy az N-hez 1999. március 30-án, illetve 31-én intézett fax üzenet nem minősült a Ptk. 242.§-a szerinti tartozás-elismerésnek.

Az elsőfokú bíróság a kereset alapját képező négy számla közül a 10.000 angol font és az 590,06 angol font összegű, összesen 3,899.789 Ft értékű számlákon megjelölt követelést jogalapjában és összegszerűségében is megalapozottnak találta, ugyanakkor megállapította, hogy az I. számlán megjelölt követelés jogalapja hiányzik, és konkrét bizonylatok hiányában a III. számlán megjelölt költségek felmerülését sem lehet ítéleti bizonyossággal megállapítani. Figyelemmel arra, hogy az alperes teljesítését a felperes 6,720.000 Ft-ban elismerte, az elsőfokú bíróság nem adott helyt az alperesek marasztalása iránti keresetnek.

A felperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság helyes indokai alapján hagyta helyben az első fokú ítéletet.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben azt sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok alaptalannak találták a felperes I. számú számlája alapján fennálló 2140 angol font összegű, valamint a III. számú számla alapján fennálló 10.642 angol font összegű követeléseket, álláspontjuk szerint emiatt az első fokú ítéletet helyben hagyó jogerős ítélet a Ptk. 205.§ (2) bekezdésébe, 216.§ (1) bekezdésébe, 474.§ (1) bekezdésébe, 478.§ (1) bekezdésébe, valamint 479.§ (1) bekezdésébe ütközik. Kérték, hogy a felülvizsgálati kérelemben írtak alapján hozzon a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet helyett a jogszabályoknak megfelelő új határozatot. Felülvizsgálati kérelmüket az alábbiakkal indokolták:

A jogerős ítéletben írtakkal szemben az alperes a több hónapig tartó pénzügyi egyeztetés után megtett, 1999. március 31-ei nyilatkozatával elismerte az N. felé fennálló tartozását. A számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény 28.§ (1) bekezdése értelmében kötelezettség csak akkor szerepeltethető a főkönyvben, illetve a mérlegben, ha azt a másik fél elismerte, a tv. 79.§ (6) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a főkönyvet alátámasztó analitikának is tartalmaznia kell elismert tartozásként a visszaigazolt követelés jogosultjának a nevét és az elszámolt követelés összegét. Jelen esetben a tartozás-elismerés szerinti 51.522,72 angol font az 1998. december 31-ei fordulónappal elkészített, F/28. alatt csatolt mérleg 68. sorában szerepel a felperesi jogelőd felé fennálló tartozásként, a mérlegsor mögötti analitika bemutatása pedig csak azért maradt el, mert a bíróság elutasította a felperesek erre irányuló bizonyítási indítványát. Az alperes tehát nemcsak polgári jogilag, hanem számviteli szempontból is elismert tartozásként kezelte a felperesi jogelőd követelését. Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságoknak meg kellett volna

állapítaniuk, hogy a felpereseket a I. számlán megjelölt 2140 angol font és a III. számlán megjelölt 10.642 angol font követelés megilleti mindenekelőtt azért, mert e követelések vonatkozásában az alperes 1999. március 31-én tartozás-elismerő nyilatkozatot tett és azokat mint elismert tartozásokat bevezette könyvelésébe.

Az N. 1997. november 19-ei végleges - írásbeli - szerződéses ajánlatában szerepel, hogy a megbízottat jegyzési díj megilleti, az az összeg pedig amit az N. az I. számlán jegyzési díj címén megjelölt, megfelelt a megbízási piacon kialakult szokásos díjazásoknak. A jegyzési díj címén fennálló követelés a BH 2001. évi számában 387. sorszám alatt közzétett jogeset szerint a felpereseket még akkor is megilletné, ha a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta volna.

Az N. a megbízási szerződés szerint jogosult volt költségei megtérítésére is, a felperesek pedig megfelelően bizonyították, hogy a III. számlán költség címén megjelölt 10.642 font összegű követelés jogalapjában és összepszerűségében is megalapozott. T. T. tanú vallomásában elmondta, hogy a megbízási ellátása során 1998. tavaszáig milyen formában merültek fel a költségek, állította, hogy a felmerült költségekről részletes kimutatás készült, melyet a bizonylatokkal együtt mind a könyvelés, mind az alperes megkapott. Dr. H. Á. tanú is állította, hogy nemcsak a megbízási díjat, de a felmerült költségeket is számlázta az N. az alperes felé.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem minősül jogszabálysértőnek, alaptalanul állítja a felülvizsgálati kérelem, hogy az I. és III. számlákon alapuló perbeli követeléseket jogszabálysértően utasította el a bíróság.

1999. március 30-án kelt levelében az alperes azzal a kéréssel fordult az N-hez, hogy az 1998. évi auditálás érdekében igazolja az alperes 1998. december 31-ei tartozásának egyenlegét és azt közvetlenül küldje meg az alperes könyvvizsgálójának. A felperes 1999. március 31-én közölte az alperessel, hogy az 1998. december 31-ei fordulóponttal az alperesi tartozás egyenlege 51.522,72 angol font. Az alperes 1998. december 31-i fordulóponttal elkészített éves beszámolójában valóban szerepel áruszállításból és szolgáltatásból eredő rövid lejáratú kötelezettségek között 345,301.000 Ft összegű rövid lejáratú kötelezettség, de a mérlegből nem lehet megállapítani, hogy az miből tevődik össze.

A kialakult bírói gyakorlat egységes abban, hogy a fél nyilatkozatához a Ptk. 242.§ (1) bekezdésében meghatározott következmények csak akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon - tehát kifejezetten és félreérthetetlenül - történik, abból világosan kitűnik, hogy a fél a követelés fennállását nem vonja kétségbe. Helyesen foglaltak

állást az eljáró bíróságok abban, hogy az 1999. március 30-31-ei telefax váltásból nem lehet megállapítani, hogy az alperes kifejezetten és félreérthetetlenül elismerte volna, hogy az N. felé 51.522,72 angol font összegű tartozása fennáll. Az üzenetváltáshoz kapcsolódó 1999. március 31-i egyenlegközlő levélen sem az alperes képviselőjének aláírása, sem az alperes cégbélyegzője nem található, az azon lévő olvashatatlan aláírás valószínűsíthetően a felperes képviselőjétől származik, az 1999. március 30-ai alperes által elküldött üzenet pedig a tartozás közlésére vonatkozó kérést és nem a tartozás elismerését tartalmazta. Az N. egyébként 1999. május 7-én felszámolási eljárást kezdeményezett jelen per alperesével szemben és ezen eljárásban is hivatkozott arra, hogy az alperes részéről az 1999. március 30-31-i telefax-váltások során tartozás-elismerésre került sor. A Fővárosi Bíróság arra hivatkozással, hogy nem állnak fenn az adós fizetéseképtelensége megállapításához szükséges törvényi feltételek, a felszámolási eljárást megszüntette. A másodfokú bíróság ezt a végzést helybenhagyta, a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság pedig a másodfokú végzést hatályában fenntartó határozatának indokolásában egyértelműen állást foglalt abban, hogy az 1999. március 30-31-i telefax üzeneteket nem lehet a Ptk. 242.§ (2) bekezdésének megfelelő tartozás-elismerő nyilatkozatnak tekinteni. E megállapítással és annak indokolásával is egyetért a Legfelsőbb Bíróság.

Az I. számlán megjelölt 2140 angol font összegű követelésről a Legfelsőbb Bíróság álláspontja a következő. A szóbeli megbízási szerződés létrejötté előtt a felek között levelezés folyt, és az N. által elkészített 1997. november 19-ei keltezésű írásbeli szerződéstervezet - melyet az alperes nem írt alá - azt tartalmazta, hogy a megbízottat tanácsadói munka fejében 1997. november 1-jétől 1998. január 1-jéig terjedő időre a sikerdíjból levonandó fix összegű havi díj illeti meg, a sikerdíj mértéke pedig az újonnan kibocsátott és eladott részvény mennyiség után részvényenként 5 %, a részvényesi körben lejegyzett és eladott részvény mennyiség után pedig 1,5 %. Az I. számú számlán a felperes 93.290 font összegű követelést érvényesített, mely négy tételben tartalmazott különböző díjakat. A felperesek 6. sorszámú beadványukban arra hivatkoztak, hogy a felperest a számla utolsó tételében megjelölt "3 % selling comission on 220.000 shares" címén illeti meg 13.541 font jutalék, és ebből a jutalékból nem fizetett meg az alperes részére 2140 fontot. 25. sorszámú beadványában azt állították a felperesek, hogy a 2140 angol font jegyzési garanciavállalási díjként jár, a számla más tételéhez kapcsolódik és azért illeti meg a felpereseket, mert jogelődjük 150.000 db részvény után volt jogosult részvényenként 50 font jegyzési garanciavállalási díj felszámítására. Ugyanígy nyilatkoztak a felperesek a 40. sorszámú beadványukban is. A 45. sorszámú jegyzőkönyvben a felperesek tévedésnek minősítették korábbi előadásukat és kijelentették, hogy a 2140 font követelés valójában

jegyzési díjat jelent, mely az 1997. november 19-ei szerződéstervezetben írt, részvényenkénti 1,5 %-os díjnak felel meg. Ugyanakkor nem tudták levezetni, hogy az 1,5 %-os jegyzési díj címén követelésük összege miért 2140 font.

Az első fokú ítélet helyesen mutatott rá arra, hogy a felpereseket mint jogutódokat terhelte jelen perben a felek közötti szóbeli megbízási szerződés tartalmának bizonyítása, és a felperesek nem tudták egyértelműen bizonyítani, hogy a szóbeli megbízási szerződésben milyen típusú és milyen mértékű díjak megfizetésében állapodtak meg. Ezért jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre - mellyel a másodfokú bíróság is maradéktalanul egyetértett -, hogy a I. számú számlára alapított 2140 font összegű követelés jogalapja hiányzik. E ténymegállapítás a felperesek fentebb írt ellentmondásos és bizonyítékokkal alá nem támasztott nyilatkozataira figyelemmel is helytállónak minősül. A felülvizsgálati kérelemben előadottak alapján a 2140 angol font követelés jogalapjának fennállását megállapítani nem lehet. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy az 1997. november 19-ei szerződéses ajánlatban elő sem fordul a jegyzési díj kifejezés.

Az nem vitás, hogy az indokai alapján helybenhagyott első fokú ítélet szerint a szóbeli megbízási szerződés rendelkezése folytán jogosult volt a felperes jogelődje a tevékenysége ellátásával összefüggő, számlákkal igazolt költségeinek megtérítésére. Az N. a III. számlán költségek címén érvényesített 10.642,88 font követelést az alperessel szemben, majd a felperesek 6/F/7. szám alatti beadványukban jelölték meg, hogy ez az összeg milyen tételeken alapuló részösszegekből tevődik össze. E melléklet tartalma alapján a felpereseknek azt kellett volna bizonyítaniuk, hogy jogelődjüknek ténylegesen felmerült a megjelölt összegű taxi, utazási, reprezentációs, fénymásolási és egyéb költsége, továbbá, hogy folyóiratok beszerzésével kapcsolatban is kiadásai merültek fel és mindezen költségek a tevékenység ellátásával összefüggő, indokolt költségek voltak. Ennek bizonyítása azonban elmaradt. A felperesek egyetlen tétel vonatkozásában sem tudták számlával igazolni - még részben sem - kiadásait, költségeik felmerülését. Az alperes állította, hogy az N. III. számú számlájának melléklete nem volt, ahhoz semmilyen bizonylatot nem csatoltak, felé sem igazolták a költségek felmerülését. T. M. tanú - aki a perbeli időszakban és a felperes ügyvezető igazgatójának személyi asszisztense volt ugyan általánosságban állította, hogy az ügyvezető igazgatónak merültek fel taxi, reprezentációs, utazási, fénymásolási és egyéb költségei, és ilyen esetben a számla kiállítását megelőzte a bizonylatok pénzügyi ellenőrzése, de egyetért a Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságok azon álláspontjával, hogy T. M. tanúvallomása csupán általános megfogalmazásokat tartalmazott, az általa előadottak alapján ítéleti bizonyossággal megállapítani nem lehet a III. számú számlán lévő követelés megalapozottságát. Méginkább vonatkozott ez dr. H. Á. tanúvallomására, aki csupán azt tudta állítani, hogy

általában megküldték az alperesnek a követelés alapjául szolgáló bizonylatokat, melyeket kolléganője fénymásolt.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint döntött. A felperesek eredménytelen felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, ezért kötelesek megfizetni az alperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült perköltségét, melynek mértékét ÁFA-val növelten állapította meg a Legfelsőbb Bíróság. A perköltségekről szóló döntés a Pp. 270.§ (1) bekezdésén, 78.§ (1) bekezdésén, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdésén alapul.

Budapest, 2009. február 10.

**Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. előadó-bíró,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s. k. bíró**

A kiadmány hitelével:

(Hajdu Mihályné)
bíróági írnok